

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:2307

av **Anti Avsan (M)**

Riksdagsarvodets inlåsnings effekter

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om riksdagsledamöternas arvoden och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

Motivering

I debatten som rör arbetsrätten, framför allt beträffande lagen om anställningsskydd (LAS), påstås det från vissa håll ofta att lagstiftningen skulle ge ”inlåsnings effekter”, inte sällan i den meningen att människor på grund av lagstiftningen mer eller mindre tvingas kvar på arbeten och på arbetsplatser där de egentligen inte trivs; de blir kvar därför att de inte vågar byta arbetsplats eftersom de skulle missgynnas av regelverket (LAS) på sin nästa arbetsplats om de bytte anställning. I den meningen skulle de således hamna i en ”inlåsnings situation” på sin arbetsplats.

Riksdagen är Sveriges högsta beslutande politiska organ. De riksdagsledamöter som väljs in i riksdagen representerar sina respektive partier och väljare. I väljarkåren talas det ofta om att många politiker inte befinner sig i eller har befunnit sig i arbetslivet – eller den så kallade verkligheten – där väljarna befinner sig. Det talas också ofta om att många politiker inte heller har haft så kallade riktiga jobb utan endast har haft antingen anställningar inom partiorganisationer eller andra förtroendeuppdrag.

Att komma in i riksdagen som förtroendevald utan annat än vad som kan kallas intern yrkeserfarenhet är inte helt oproblematiskt. Både utbildning och inte minst yrkeserfarenhet i förening med en förmåga att på ett konstruktivt sätt använda sig av sina kunskaper får ses som tillgångar, som kan komma till nytta i det politiska arbetet. Att ha förståelse för och kring olika omständigheter som människor lever och verkar under borde – i vart fall typiskt sett – leda till ett bättre beslutsfattande. Därmed är utbildning och yrkeserfarenhet också en påtaglig tillgång i det beslutsfattande som ankommer på varje riksdagsledamot.

Att vara riksdagsledamot kan knappast sägas vara ett yrke. Det kan därför inte heller vara ett livstidsuppdrag. Demokratin och riksdagsarbetet vitaliseras snarast av en viss omsättning och av att ledamöter har olika bakgrund och erfarenheter.

För en ledamot som för första gången väljs in i riksdagen och saknar erfarenhet av annat yrkesarbete riskerar inläsningseffekter att uppstå eftersom riksdagsarvodet – i vart fall för en sådan person – får anses vara en hög ersättning. Dessutom är arvodet inte på något sätt differentierat. Den som får sin första egna försörjning genom riksdagsarvodet eller en försörjning under början av vad som annars hade kunnat vara en yrkeskarriär riskerar att låsas fast i uppdraget som riksdagsledamot. Mycket få människor, om ens någon, kan räkna med att få en första anställning där ingångslönen motsvarar riksdagsarvodet. Den nu aktuella inläsningseffekten gör sig även gällande för den riksdagsledamot som är ledig från ett lägre betalt arbete och effekten blir starkare ju större skillnaden är mellan riksdagsarvodet och lönen för det alternativa arbetet.

På andra ställen i samhället premieras kompetens och erfarenhet från arbetsmarknaden. Denna princip borde återspeglas i riksdagsledamöternas arvoden. För ett mindre antal människor kan riksdagsarbetet framstå mer som ett ideellt alternativ i förhållande till den alternativinkomst som hade kunnat fås från annat håll. För denna grupp av människor föreligger snarast en utläsningseffekt om motsvarande terminologi används.

Det är inte rimligt att den enskilda riksdagsledamoten i sin vilja att behålla sitt uppdrag drivs av privatekonomiska incitament. Drivkraften bör naturligtvis vara den egna politiska viljan. Också av detta skäl och med beaktande av allmänhetens förtroende för riksdagen och riksdagsledamöternas drivkrafter finns det skäl att se över riksdagsledamöternas arvoden.

Vad som främst bör övervägas är om det skulle kunna vara möjligt att tillskapa ett annat system som är mer neutralt i förhållande till riksdagsledamöternas privatekonomiska incitament, och detta alldeles oavsett om det är så i realiteten eller om det uppfattas eller kan uppfattas så av medborgarna.

Anti Avsan (M)